

9. LUOKKA

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tehtävien tarkoituksena on vahvistaa oppilaiden yhdenvertaisuusosaamista sekä edistää moninaisuuden ja erilaisuuden arvostamista ja syrjimättömyyttä.

Välineet: Tarinakortteja, kysymyskortteja ja muistiinpanovälineet jokaiselle ryhmälle sekä välineet videoiden katsomista varten.

HUOMIO Tarinakortteja tarvitaan yksi kortti/ryhmä tulostettuna ja leikattuna. Tarinakortteja löytyy sivuilta 2–5, joista valitaan sopivimmat. Kysymyskortteja tarvitaan kaksi korttia/ryhmä. Kysymyskortteja on sivuilla 6–7. Ne voidaan tulostaa, leikata ja jakaa oppilaille tai vaihtoehtoisesti heijastaa taululle.

Aloitus: YHDENVERTAISUUS JA SYRJIMÄTTÖMYYS

Aiheeseen virittäytymiseksi katsotaan video linkistä [Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys - Mitä ne tarkoittavat?](#) (kesto 4:23).

Työskentely: ERILAISIA SAMANARVOISIA

Erilaisia samanarvoisia -tehtävän ideana on pohtia yhdenvertaisuuden toteutumista sellaisen henkilön näkökulmasta, joka kohtaa syrjintää erilaisissa arjen tilanteissa. Tehtävä auttaa hahmottamaan yhdenvertaisuuden toteutumisen ongelmia ja eri väestöryhmien kohtaamia haasteita. Vaikka tehtävässä kerrotut elämäntarinat ovat fiktiivisiä, perustuvat ne tutkimustietoon syrjintäkokemuksista.

Oppilaat jaetaan 3–4 hengen ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle jaetaan yksi tarinakortti. Jokainen ryhmän oppilas lukee kortin ja eläytyy kortissa kuvattuun roolihahmoon ja tämän elämäntilanteeseen.

Kun roolihahmoin on ryhmissä perehdytty, annetaan kysymyskortteja ryhmille pohdittavaksi. Kysymyskortteja annetaan ryhmälle muutamasta eri teemasta, esimerkiksi kaksi tehtäväkorttia/ryhmä. Tehtäväkorttien teemat ovat turvallisuus, asenteet, vuorovaikutus ja osallistuminen.

Ryhmän tehtävänä on kirjata lyhyesti kysymyskorttien pohjalta esiin nousseet asiat ja ajatukset. Kun ryhmät ovat saaneet kirjattua vastauksia korttien kysymyksiin, käydään ne yhdessä läpi.

POHDITTAVAKSI

- Haastivatko kertomukset omia oletuksianne tai ennakoajatuksianne?
- Tuliko sellaisia oivalluksia, joita voisitte hyödyntää omassa elämässänne ja toiminnassanne?
- Millaisilla toimilla roolihahmojenne yhdenvertaisuuden toteutumista voitaisiin tukea (yksilöllisesti, yhteisöllisesti, yhteiskunnallisesti)?

Lopetus: Katsotaan lopuksi video [Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys - Omakohtaisia tarinoita](#) (kesto 4:54).

Lähde [Yhdenvertaisuus - Oikeusministeriö](#).

TARINAKORTTI

- Aliya
- 30 vuotta
- etninen vähemmistö (somali)
- uskonto

Olen 30-vuotias kolmen lapsen yksinhuoltajaäiti. Erosin miehestäni viisi vuotta sitten. Tulimme Suomeen yhdessä pakolaisina kahden vanhimman lapsen kanssa, kun olin 20 ja vanhimmat lapset 2 ja 1 vuotta. Monta vuotta olin kotona lasten kanssa. Suomea opin kunnolla vasta eron jälkeen. Opiskelen nyt lähihoitajaksi, ja valmistun pian. Työnhaku jännittää, koska olen kuullut, että vaikka töitä on paljon tarjolla, suomalaisia palkataan paljon mieluummin kuin ulkomaalaisten näköisiä.

Kun olin naimisissa, olin oikeastaan pelkästään tekemisissä toisten somalialaisten kanssa. Meitä asui aika paljon samalla alueella, monella oli saman ikäisiä lapsia ja oli luonnollista viettää aikaa yhdessä. Joskus on tuntunut, että kaikki suomalaiset ovat rasisteja. Minua ja lapsia on syljety bussissa. Lapsia pelottaa kulkea yksin ulkona, kun aikuiset ihmiset saattavat ruveta heille huutamaan. Opintojen kautta olen tutustunut myös mukaviin suomalaisiin, mutta eniten pidän yhteyttä muihin Suomessa asuviin somalialaisiin. He ymmärtävät, että en halua mennä baariin ja että käytän huivia koska itse haluan. Silti haluan löytää työpaikan ja antaa hyvän esimerkin omille lapsilleni.

Lapsista tyttö on tunnollinen koulussa ja hänellä on mukavia kavereita ihan kaikenlaisista perheistä. Hän viettää paljon aikaa kavereiden kanssa ja haluaa tehdä kaiken samalla tavalla. En haluaisi kuitenkaan hänen hylkäävän omaa kulttuuriaan ja uskontoaan. Toivoisin hänen pitävän hijabia, mutta päätös on hänen. Pojistani olen vähän huolissani, kun olen nähnyt miten vanhemmat pojat viettävät aikaa kaupungilla. Haluaisin että heillä olisi hyvät harrastukset, mutta kaikki on niin kallista. Lähikentällä järjestetään jalkapallotreejä maahanmuuttajille, mutta poikia ei kauheasti jalkapallo edes kiinnosta. Koko ikänsä Suomessa asuneina he tuntevat olevansa ensin suomalaisia, sitten vasta maahanmuuttajan lapsia.

TARINAKORTTI

- Asim
- 31 vuotta
- etninen vähemmistö (irakilainen)
- uskonto (muslimi)
- seksuaalinen suuntautuminen

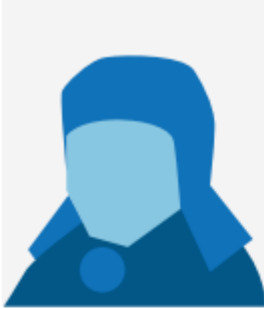
Olen kotoisin Irakista, josta pakenin Suomeen vainoa ja väkivaltaisuuksia. Olin opiskeluaikoina mukana perustamassa nuorten puoluetta. Asia oli jo unohdettu, mutta kun tieto homoudestani tuli julki, poliisi kiinnostui myös aktivismistani. Viimeiset vuodet Irakissa jouduin koko ajan olemaan varuillani, koska minut pidätettiin monta kertaa ja miilisi uhkaili minua ja perhettäni. Pikkuveljeni kidnapattiin ja uhkailtiin "syntisen veljenä". Kun väkivalta homoja vastaan yltyi, ja läheinen ystäväni tapettiin, perheeni päätti, että minun piti lähteä turvaan. He eivät oikein hyväksyneet seksuaalisuuttani ja suku painosti heitä katkaisemaan välit minuun.

Halusin tulla Suomeen koska olin kuullut, että täällä ei olisi paljon irakilaisia. Vastaanottokeskuksessa tämä tieto osoittautui kuitenkin vääräksi. Olin jälleen samassa tilanteessa kuin kotimaassani: pelkäsin henkeni edestä, koska muut epäilivät minun olevan homo. Uhkailu jatkui. Nukuin huonosti ja iltaisin kasasin kaikki huonekalut huoneeni oven eteen, jotta en joutuisi pahoinpideltyksi tai surmatuksi nukkuessani. Pyyntöistäni huolimatta minua ei siirretty pois keskukselta.

Vasta puhuttua tilanteestani keskuksen vapaaehtoistyöntekijöille pääsin perhemajoitukseen. Sain vihdoin nukkua yöni rauhassa. Kuulin perheen kautta Setasta, jonka kautta tutustuin ihmisiin ja olen saanut tietää homojen oikeuksista Suomessa. Täällä on asiat niin hyvin. Siksi minua ihmetyttää, että jotkut suomalaiset homot ovat suhtautuneet täällä minuun niin vihamielisesti. Muslimihomoja ei kuulemma tarvita Suomeen, eikä mutakuonoja.

Sain valitusprosessin jälkeen ensimmäisen oleskeluluvan. En haluaisi muuttaa Helsinkiin, viihdyn pienemmässä kaupungissa. Täällä on turvallista, elämän rytmi on rauhallisempaa ja välimatkat lyhyitä. Asun nyt kaupungin vuokratyöpaikassa, mutta olisi kivaa saada kämppeiksiä. Kotoutuskurssilla olen tutustunut joihinkin muihin ulkomaalaisiin, en oikein uskalla olla oma itseni. Setan kautta olen saanut joitain ystäviä, mutta joidenkin kohdalla huomaan huonon kielitaitoni haaitaavan tutustumista. Ja ihmisillä on omat kiireensä eikä uusien ystävyysien solmimiselle jää aikaa.

TARINAKORTTI

- Biret
- 75 vuotta
- etninen vähemmistö (saamelainen)

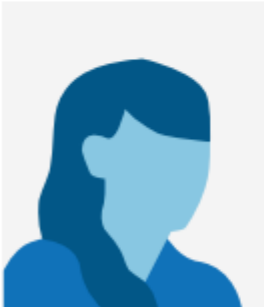
Asun Inarissa palvelutalossa, kun infarktin jälkeen minusta ei enää ollut kotona asujaksi. Mies on kuollut ja toinen lapsi muuttanut etelään, toinen asuu perheensä kanssa tässä lähellä. Tytär perheineen käy paljon minun luona ja niin minäkin siellä heillä.

Onneksi lapset saavat nykyään puhua avoimesti saamea. Ennen lapset pakotettiin asunto-loihin kauas kotoa, kun koulu alkoi. Oma kieli vietiin kokonaan. Saamen puhumisesta seurasi aina rangaistus, jos joku aikuinen kuuli, vaikka Suomea ei aluksi ymmärtänyt ollenkaan eikä varsinkaan puhunut. Meidän tapoja ja kulttuuria arvosteltiin ääneen muille lapsille. Vieläkin muistan, miten kamalalta tuntui herätä aamulla asuntolasta, kun oli vielä monta kuukautta kotiin pääsyyn. Tuntuu todella pahalta nähdä suomalaisten käyskentelevän väärennetty gäkti päällä televisiossa ja turistien mieliksi, vaikka aiemmin kielenkin olisivat halunneet hävittää. Että kehtaavat.

Nykyisin voisi jo monia virallisia papereitakin täyttää saameksi, mutta koska sitä ei saanut aikoinaan käyttää, en ole oikein oppinut lukemaan enkä kirjoittamaan saamen kieltä. Saame on kuitenkin minulle se oma kieli. Lääkäriissä ja fysioterapeutilla on vähän hankala joskus, kun en osaa kuvailla asioita suomeksi niin hyvin. Joskus jää asioita unohtuiksi, kun ei ole heti huomannut kysyä. Eikä kaikkea ymmärtänyt, vaikka niin luuli.

Kotona olisin halunnut asua niin kauan kun järkeä riittää. Sieltä oli kuitenkin pitkä matka tyttärensä ja muiden luo, ja kun nuoremmat ovat töissä niin eivät aina ehtineet auttamaan. Täällä kaikki hoitajat eivät puhu saamea eikä ymmärrä minua. Kun kerran joka päivä ollaan tekemisissä, olisi mukava, jos ymmärrettäisiin paremmin toisiamme.

TARINAKORTTI

- Elisa
- 45 vuotta
- etninen vähemmistö (inkeriläinen)

Isäni on venäläinen, mutta äitini on inkeriläinen ja hänen molemmat vanhempansa myös. Äiti ja isovanhemmat ovat pitäneet huolen siitä, että inkerin kulttuuria ja kieltä ei perheessämme ole unohdettu. Helppoa se ei aina ollut, sillä Neuvostoliitossa inkeriläisiä pidettiin toisen luokan kansalaisina, epäluotettavina. Äiti halusikin muuttaa Suomeen, kun sai mahdollisuuden. Suomi oli hänelle sellainen toiveiden maa. Minusta tuntui pahalta, kun ikääntyneet vanhemmat muuttivat yksin toiseen maahan, joten miehen kanssa ajateltiin, että mennään mekin kun voidaan. Työvuosia oli paljon jäljellä, ja tuumimme, että olisi vielä mahdollista rakentaa elämä ja ura Suomessakin.

Opiskelin suomea vuoden ennen muuttoa, ja omasta mielestäni kielitaitoni oli jo melko hyvä. Ajattelin, että voisin jatkaa työtani opettajana melko pian. Suomessa kuitenkin kävi ilmi, että tutkintoni ja työkokemus eivät riittäneet, vaan olisi pitänyt opiskella lisää. Sitten kävi ilmi, että kielitaitoni ei riittänyt korkeakouluopintoihin. Olen hakenut kouluavustajaksi monta kertaa, mutten koskaan tullut valituksi. Nykyisin työskentelen myyjänä. Opettajan työ oli kutsumukseni, mutta tuskin teen sitä enää koskaan.

Venäjällä tunsin itseni joskus suomalaiseksi, mutta täällä olen suomalaisten mielestä liian venäläinen. Suomalaisia ystäviä on ollut vaikea saada. Etenkin kun liikun mieheni kanssa ja puhumme keskenämme venäjää, meitä kohdellaan välillä epäystävällisesti ja joskus huudellaan perään. Äiti ja isä ovat myös kokeneet saman, ja varsinkin äidille se on hyvin raskasta. Olen saanut Venäjä-seuran kautta paljon venäläisiä tuttavuuksia, mutta äidille en uskalla moista edes ehdottaa. Vanhempani ovat paljon meillä tai kotonaan.

TARINAKORTTI

- Emilia
- 30 vuotta
- ex-vanki
- päihdeongelma

Kun näin jälkepäin miettii niin epä ollut ihme, että elämä meni nuorena niin kuin meni. Koti-
tiolot ei olleet kaksiset, kuten ei monella muullakaan lusineella. Vanhemmat olivat melkein aina
kännissä tai krapulassa ja rahaa ei koskaan mihinkään.

Koulussa yritettiin isosiskon kanssa olla niin kuin muutkin, mutta kyllähän kaikki tiesi ketkä
siellä ostarin baarissa ryyppäsi. Hyviä muistoja on kuitenkin ala-asteelta. Muutama opettaja
selvästi välitti, usein oli luokassa rauhallisempaa kuin kotona ja ruokaakin joka päivä. Van-
hempana sitä sitten halusi löytää seuraa, jossa olisi niin kuin muutkin. Kuvioihin tuli viina ja
vähitellen muutkin päihteet. Vuosia meni siinä meiningissä, päihteiden ja rikosten keskellä. Olin
tappeluisa jonkin verran, vaikka en koskaan itseäni väkivaltaisena ihmisenä selvinpään pitänyt.
Lopuksi sitten sattui tämä tapaus, josta jouduin kiinni.

Toisiin vankila ei vaikuta juurikaan, mutta minut se pysäytti. Se oli minulle mahdollisuus päästä
pois vanhoista ympyröistä. Olin lopen uupunut koko hommaan, ja sisko sai minut vakuutettua,
että muunlaiseenkin elämään voisi olla mahdollisuus. Hän on onnistunut tekemään itselleen
hyvän elämän lähtökohdista huolimatta, ja siitä olen häntä aina ihaillut. Sisko lupasi auttaa,
ja minä päätin yrittää. Pyysin päästä päihdeettömälle osastolle ja sain lopetettua käytön. Aloin
opiskella. Säännöllinen päivärutmi sopi minulle ja tuntui, että asiat alkoivat mennä eteenpäin.

Siviilissä olisin sitten toinen juttu. Muutin siskon kanssa samalle paikkakunnalle, jossa ei
vanhoja tuttuja pyöri. Sain koulupaikankin järjestettyä. Ensimmäinen asiointi sossussa ei
kuitenkaan vakuuttanut minua siitä, että asiat voivat muuttua. Osoittivat minulle tukiasunnon
talosta, joka oli täynnä entisiä vankeja. Kaiken huipuksi en tiedä, koska pääsen jatkamaan päih-
dekuntoutusta. Opinnot alkavat vasta monen kuukauden päästä, eikä ole mitään tuloja, joten
asumisen kanssa ei ole paljon vaihtoehtoja. TE-toimistossa sanottiin suoraan, että ei ole tarjota
minulle mitään täksi väliajaksi, että nyt sitä vaan odotellaan. Välillä on käynyt mielessä, että
onkohan minusta sittenkään tähän.

TARINAKORTTI

- Maria
- 19 vuotta
- ylioppilas
- vamma (cp-vamma)

Hei! Minun nimeni on Maria ja olen 19-vuotias viime kevään ylioppilas. Kuulun paikalliseen
eläinsuojeluyhdistykseen, minulla on oma hevonen ja harrastan ratsastusta. Osa elämästäni on
myös CP-vamma, jonka kanssa tulen toimeen pääasiassa hyvin.

Koulussa olin tavallisella luokalla ja osallistuin perusopetukseen. Matikka oli haastavaa: yläas-
teella ja lukiossa en pystynyt käsin piirtämään funktion kuvaajia ja siihen ei löytynyt sopivaa
tietokoneohjelmaakaan. Pidin silti oppimisesta ja olin muuten hyvä koulussa, vaikka siellä ei
aina kiusaamisen takia hauskaa ollutkaan. Se oli sellaista porukan ulkopuolelle jättämistä,
supattelua, matkimista ja ilkeää naureskelua. Netissä ja tallilla minulla on aina kuitenkin ollut
kavereita. Yhdistystoiminnan kautta olen tutustunut tosi mukaviin eri ikäisiin ihmisiin ja ollut
mukana järjestämässä tapahtumia ja tempauksia. Viime aikoina on ollut enemmän haasteita
päästä mukaan iltaisin järjestettäviin kokouksiin, koska kyytiä ei aina järjesty.

Lapsuudesta mieleen on jäänyt sekä mukavia että ikäviä muistoja sairaalasta. Fysioterapia
oli joskus haastavaa, mutta terapeutista tuli minulle tärkeä ihminen. Hänen kanssaan kävin
ensimmäisen kerran ratsastamassa lapsena. Mukavaa ei ollut joutua lääketieteen kandeille esi-
teltäväksi vammansa edustajana, alusvaatteet päällä maata väännettävänä ja kävellä edesta-
kaisin. Olin kiusaamisesta johtuen tosi ujo lapsi enkä osannut sanoa ei oikein mihinkään, vaikka
tuntui kuinka pahalle. Oma kroppa nolottaa edelleen tosi paljon.

Lukion jälkeen olen viettänyt väli vuotta. Opiskelupaikan haku tuottaa hieman päänvaivaa.
Reaaliaineet olivat vahvuuteni lukiossa, ja haaveilin joskus oikeustieteellisestäkin. Lukion opo ei
ollut vakuuttunut, että pärjäisin siellä, vaikka koulussa meni paremmin kuin monilla. Vanhem-
millakin selkeästi vähän arveluttaa. He ovat molemmat käyneet ammattikoulun ja ovat yrittäjiä.
Ehkä heitä vaivaa se, että eivät osaa auttaa tai tukea mitenkään korkeakouluopinnoissa. Tule-
vaisuus on vähän pelottava. Jos en pääsekään koskaan opiskelemaan enkä töihin, ja entä jos
opiskeluporukassakin on kiusaamista?

TARINAKORTTI

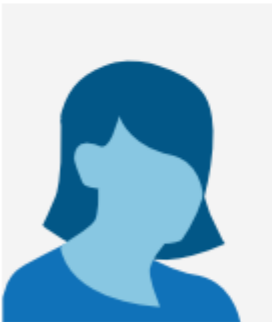
- Matti
- 40 vuotta
- vamma (kuulovamma)

Olen melko varma, että kuuloni oli jo nuorena alentunut. Väliillä piti pinnistellä saadakseen selvää kavereiden sanomisista, eikä luentojen seuraaminen opiskeluaikana ollut aina helppoa. Olin kuitenkin oppinut selviytymään tilanteista omalla tavallani.

Olen viimeiset seitsemän vuotta työskennellyt kiinnostavissa tehtävissä kansainvälisessä yrityksessä, jossa urani eteni ensin hyvin. Joitain vuosia sitten huomasin, että puhelimeen oli vaikeaa kuulla etenkin englantia tai ruotsia. Välttelin puhelimeen vastaamista ja pyysin ihmisiä hoitamaan asiat kanssani sähköpostitse, mutta asemassani se oli melko mahdotonta. Jonkun ajan kuluttua huomasin saman vaikeuden myös suomeksi keskusteltaessa. Vuosien ajan tilanne huononi, mutta kesti kauan, ennen kuin myös vaikeudet itselleni ja työtovereiden näkökulmasta olin poissaoleva. Sain lopulta huomautuksen, kun lauin epärationaalisia kommentteja asiakkaille. Huolestunut puolisoni sai minut vihdoin hakeutumaan tutkimuksiin.

Kuulovammani on sellainen, että siihen ei leikkauksilla voi vaikuttaa. Lääkäri suositteli minulle kuulolaitetta ja muita apuvälineitä, mutta kuuloni ei niilläkään korjaannu täysin. Asia käytiin työpaikalla läpi työterveyden järjestämässä palaverissa, jotta saisin apuvälineet käyttöön ja muut ymmärtäisivät mistä on kysymys. Työyhteisössä ei kuitenkaan oltu kovin vastaanottavaisia. Näkemys oli, että en missään nimessä pystyisi jatkamaan entisissä tehtävissäni. Itse kuitenkin haluaisin edes yrittää, sillä en oikein osaa ajatella itseäni muussa työssä.

TARINAKORTTI

- Susa
- 13 vuotta
- transsukupuolisuus

Olen tavallinen tyttö, joka tykkää tanssimisesta ja haaveilee lääkärin urasta. Yksi juttu minussa ei ole muiden mielestä tavallista: viisivuotiaaksi asti muut luulivat, että olen poika. Itse tiesin kyllä aina, että en ole. Meni aika kauan ennen kuin kukaan muu oikeasti tajusi. Olin siitä tosi vihainen ja surullinen, ja sain raivokohtauksia ja satutuin itseäni. Kun kävimme vanhempien kanssa juttelemassa psykologilla, asiat alkoivat selvitä. Taisivat kuitenkin olla aika kauan hämälään asiasta ja surullisiakin. Mutta siellä me saatiin tietää, että sellaisia kuin minä on muitakin, eikä kannata pakottaa minua olemaan poika.

Minulla on muutama hyvä kaveri tanssin kautta. Me käydään yhdessä kaupungilla shoppailemassa ja tanssileireillä. Niiden kanssa olen tosi onnellinen. Mutta on koulussa ja naapurustossa on tyyppejä, jotka ei anna mun olla rauhassa, sekä tyttöjä että poikia. Ne haukkuu mua friiiksi, ja se haukkuminen ja uhkailu jatkuu netissäkin eikä lopu vaikka vanhemmat on käyny koulussakin monta kertaa juttelemassa. Moni muukin asia on tosi hankalaa; mihin vessaan voi mennä, millä liikuntatunnilla olla. Tyhmintä on, että henkilötietojen mukaan olen poika, vaikka en edes yhtään näytä siltä. Kirjastonhoitaja tai bussissa lipuntarkastaja saattaa sanoa, että et voi olla kortin omistava henkilö, kun kortissa oli pojan tiedot etkä sinä ole poika.

Tällä hetkellä olen onnellinen tanssitreeneissä ja kaupungilla kavereiden kanssa. Tykkään oppia uusia asioita koulussa, vaikka siellä on joskus muuten tosi kurjaa. Mulla on ihanat vanhemmat, joille voin puhua ja jotka ymmärtää. Oon myös löytänyt netistä yhden tosi siistin tubettajan, joka on kuin minä mutta vanhempi. Aikuiseksi kasvaminen pelottaa hirveästi. Edessä on paljon asioita, joita muiden ei tarvitse miettiä. Oma keho on muuttumassa ihan vääränlaiseksi, ja vaikka on olemassa sellaisia lääkkeitä, joilla murrosikää voisi siirtää, Suomessa niitä ei saa antaa alle 16-vuotiaille.

KYSYMYSKORTIT (kortit voi tulostaa ja leikata tai heijastaa tauluille)

TURVALLISUUS

1a

Koettu turvallisuus

Kokeeko henkilö itseensä kohdistuvaa uhkaa arjen tilanteissa? Jos kokee, millaista uhkaa, ja kuinka näitä tilanteita voitaisiin ehkäistä tai niihin puuttua?

TURVALLISUUS

1b

Syrjintäkokemukset

Millaisia syrjintäkokemuksia päähenkilöllä on kertomuksen perusteella? Miten sosiaali- ja terveyspalveluissa, kouluissa, työpaikoilla, virastoissa tai harrastusyhteisöissä olisi pitänyt toimia, jotta näiltä kokemuksilta olisi vältytty?

TURVALLISUUS

1c

Identiteetti ja hyväksyntä

Onko henkilö kertomuksen perusteella saanut (perhe, työpaikka, opiskelupaikka, koulu, harrastusyhteisö, media) hyväksyntää ja tukea identiteetilleen? Mitä konkreettisia seurauksia tuella tai tuen puutteella on ollut/voi olla hänen elämänsäkululleen?

TURVALLISUUS

1d

Tietämys oikeuksista

Onko henkilö kertomuksen perusteella tietoinen oikeuksistaan tilanteissa, joissa hänen yhdenvertaisuutensa on uhattuna? Jos ei, kenen tulisi hänelle niistä kertoa?

ASENTEET

2a

Kunnioitus

Osoita kertomuksesta kohtia, jossa perheenjäsenet, sosiaali- ja terveysalan työntekijät, opettajat, esimiehet, asiakaspalvelijat tai muut henkilön arjessa kohtaamat ihmiset osoittavat kunnioittavansa henkilöä tasa-arvoisena. Entä missä kohtaamisissa kunnioitus ei ole läsnä?

ASENTEET

2b

Ennakkoluulot ja mielikuvat

Millaisia henkilökohtaisiin ominaisuuksiinsa kohdistuvia ennakkoluuloja tai stereotyyppisiä mielikuvia kertomuksen henkilö kohtaa arjen ympäristössään? Tunnistatko vapaa-ajan- tai työyhteisössäsi samanlaisia ennakkoluuloja ja mielikuvia? Miten ne vaikuttavat siihen, miten ihmiset kohtaavat toisensa?

ASENTEET

2c

Luottamus

Mitkä asiat horjuttavat kertomuksen päähenkilön luottamusta toisiin ihmisiin ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen hänen kohdallaan? Millä toimenpiteillä voitaisiin kasvattaa kertomuksen päähenkilön luottamusta yhdenvertaisuuden toteutumiseen?

ASENTEET

2d

Monimuotoisuuden arvostaminen

Arvostetaanko tarinan päähenkilöä kaikkine ominaisuuksineen? Mitä annettavaa hänellä olisi arjen ympäristölleen ja yhteiskunnalle? Kuinka tarinan päähenkilön arjen ympäristöissä voitaisiin edistää monimuotoisuuden arvostamista?

VUOROVAIKUTUS

3a

Eristyneisyys tai yhteenkuuluvuus

Millaisiin ryhmiin kertomuksen henkilö kuuluu? Mistä ryhmistä hän on jäänyt ulkopuolelle? Millaisiin ryhmiin kuuluminen voisi edistää henkilön hyvinvointia? Millaiset jäsenyyden eivät edistä yhteiskunnallista osallisuutta? Onko tarvetta vahvistaa päähenkilön yhteenkuuluvuuden tunnetta ja positiivista vuorovaikutusta eri väestöryhmiin? Miten?

VUOROVAIKUTUS

3b

Tuen saaminen ja antaminen

Ketkä ovat antaneet tukea henkilölle haastavissa tilanteissa? Ketä hän puolestaan on voinut tukea? Miten sinä voisit tukea henkilöä hänen kohtaamisissaan haasteissa työssäsi tai vapaa-ajalla?

VUOROVAIKUTUS

3c

Vuorovaikutuskyky ja kokemukset

Kertomuksen perusteella, millaisia kokemuksia päähenkilöllä on vuorovaikutustilanteista erilaisiin väestöryhmiin kuuluvien ihmisten kanssa? Miten arvelisit kokemusten muovanneen hänen vuorovaikutuskykyään ja -halukkuuttaan?

VUOROVAIKUTUS

3d

Sosiaaliset suhteet ja verkostot

Millaisia ovat kertomuksen päähenkilön sosiaaliset suhteet? Onko hänellä perheen ulkopuolelle ulottuvia, eri väestöryhmien jäseniä sisältäviä verkostoja? Miten tukisitte häntä positiivisten suhteiden ylläpidossa ja verkostojen laajentamisessa?

OSALLISTUMINEN

3a

Vaikutusmahdollisuudet

Millaisia tapoja kertomuksen päähenkilöllä on vaikuttaa omaan elämäänsä etenkin tilanteissa, joissa hän joutuu syrjityksi? Mieti, miten hän saisi äänensä tehokkaimmin kuuluviin ja miten häntä voi siinä auttaa.

OSALLISTUMINEN

3b

Tavat ja motivaatio

Ilmeneekö kertomuksesta päähenkilöön liittyviä asioita, jotka voivat olla esteenä hänen aktiiviselle osallistumiselleen yhteiskunnassa? Asiat voivat liittyä kulttuuriin, mutta olla myös opittuja tapoja, joihin vaikuttavat aiemmat osattomuuden kokemukset. Kuinka voitaisiin vahvistaa henkilön motivaatiota osallistua?

OSALLISTUMINEN

3c

Osattomuuden kokemukset

Millaisia osattomuuden kokemuksia kertomuksen päähenkilöllä on ollut/voi olla elämänsä varrella? Miten ne voivat vaikuttaa hänen elämänkulkuunsa? Miten henkilölle voitaisiin tarjota osallisuuden kokemuksia?

OSALLISTUMINEN

3d

Luottamus päätöksentekoon

Käykö tarinasta ilmi seikkoja, jotka voivat heikentää päähenkilön luottamustaan päätöksentekoon? Kuinka sitä puolestaan voitaisiin hänen kohdallaan vahvistaa?